

Billedkunst på Lilleskolen i Odense

Fagbeskrivelse

Indholdsfortegnelse

1. Formålet og tankerne bag billedkunst
2. Fagets overordnede indhold
 2. A Indskoling
 2. B Melletrin
 2. C Overbygning
3. Fagets overordnede arbejdsmetoder
 3. A Billedsamtalet
 3. B Fagets skildringsformer
 3. C Fagets virksomhedsformer
 3. D Tematisk billedarbejde
4. Tanker om væsentlige emner
5. Udvikling af faget i skolens kultur

Billedkunst på Lilleskolen i Odense

Fagbeskrivelse

1. Formålet og tankerne bag billedkunst

På Lilleskolen i Odense har eleverne billedkunst fra børnehaveklassen til og med 6. klasse. Derefter er billedkunst et treårigt linjefag fra 7. klasse til 9. klasse.

Formålet med undervisningen i billedkunst er, at eleverne ved at skabe, opleve og analysere billeder bliver i stand til at se og sanse på en rig og nuanceret måde. De skal blive i stand til at bruge og forstå billedsprog som et personligt og fælles erkendelses- og udtryksmiddel.

Billedsproget er et sprog på linje med det verbale, det matematiske og det musiske sprog. Billedsproget er en blandt mange tilgange til at forstå og udtrykke sig. Det er en tilgang til at udvide og nuancere elevernes udtryks- og erkendelsesmuligheder.

Formålet med faget er bl.a. at udvikle elevernes æstetiske sans. Begrebet æstetik er bredt og dækker i denne forbindelse alt lige fra arkitekturens, naturens, kunstens og kulturens formsprog. Overordnet set bruger vi formsprog overalt i vores hverdag. I billedkunst forholder vi os til alle typer af formsprog. Ideen er, at vi gennem fokuseret oplevelse, analyse og praktisk arbejde bliver klogere på dele af verden.

2. Fagets overordnede indhold

Kilden til fagets indhold er kunstens og kulturens billeder. Det er centralt i denne forbindelse, at museer, naturen og byens rum mm inddrages i en kvalitativ sammenhæng i undervisningen. I denne forbindelse vægter vi at skabe en balance mellem den oplevelsesmæssige og den praktisk billedskabende proces.

Indholdsområder:

- Billedfremstilling
- Billedkundskab
- Visuel kommunikation

2. A Indskoling

Billedfremstilling i indskoling

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes erfaringer med at udtrykke sig i og om billeder. Deres erfaringer og oplevelser samt deres indtryk af de nære omgivelser og hverdagsting udnyttes og inddrages i det billedskabende arbejde.

Der skabes undervisningssituationer, hvor eleverne kan erfare og opleve billedsprogets mange forskellige udtryksmuligheder i et inspirerende miljø, fx ved at se andres kunstværker i og uden for skolen.

Gennem det praktiske billedarbejde udvikler eleverne de grundlæggende kundskaber og færdigheder, som danner basis for deres videre arbejde med billedfremstilling. Eleverne skal også eksperimentere med teknikker, materialer, komposition, form og farve.

Indholdsområder for billedfremstilling i indskolingen

- fremstille skitser og billeder på baggrund af følelser, fantasier og iagttagelser
- tegne og male med vægt på fortælling
- anvende tørre og våde farver i plant billedarbejde med enkle teknikker bl.a. inden for tegning, maleri, collage
- anvende forskellige rumlige former, først og fremmest i modelleret og sammensat form, bl.a. i ler
- anvende enkle farveblandinger
- eksperimentere med form, farve, komposition med vægt på billedfortællinger
- eksperimentere med enkle teknikker, materialer og værktøjer
- deltage aktivt i billedarbejde både i grupper og selvstændigt

Billedkundskab i indskolingen

Undervisningen tager udgangspunkt i billedsamtalen. I første omgang er det elevernes umiddelbare oplevelser og indtryk, der er i fokus, men efterhånden kan læreren stille spørgsmål til forskellige elementer i et billede.

Det er meget vigtigt, at billedsamtalen bliver en naturlig og integreret del af undervisningen. I indskolingen er der især fokus på samtale med udgangspunkt i elevernes fortællinger og sanselige oplevelser.

Samtalen er vigtig både i forhold til elevernes egne billeder og i forhold til kulturens og kunstens billeder. I samtalen om elevernes egne billeder kan bl.a. fokuseres på fortællingen, følelser, forestillinger, form, farvevalg, præcision og samarbejde om produkter og præsentation.

Det er afgørende at undervisningen rummer samtale om kunstens og kulturens billeder, så eleverne udvikler et naturligt forhold og evne til at se på andres billeder. Derfor er det et centralt element i undervisningen, at eleverne oplever udstillinger, der er udvalgt med fornemmelse for deres virkelighed. Med dette in mente er det derfor vigtigt, at læreren gennem hele forløbet varierer valg af motivkredse i forhold til eleverne billedforståelse. Den visuelle kulturs forskellige billedformer inddrages i undervisningen ved, at læreren kan præsentere billeder fra forskellige kunstperioder samt plakater, postkort og bygningsværker..

Indholdsområder for billedkundskab i indskolingen

- beskrive billeders indhold og historie i billedsamtaler
- undersøge og vurdere egne og andres billeder
- genkende billedtyper, fx portrætter og familiebilleder
- anvende egne sanseoplevelser fra nærmiljøet i billedarbejdet
- kende til forskellige billedmedier, fx tegneserier, plakater, postkort og kunstens billeder

Visuel kommunikation i indskolingen

Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne oplever, at de kan anvende det billedlige udtryk som et personligt sprog.

Forskellige medier inddrages efterhånden i arbejdet med både selvstændige og fælles produktioner. Det kan være tegneserier, små bøger, modeller, panoramaer, plakater, collager og lignende.

Elevernes billedsproglige arbejder skal i et størst muligt omfang formidles til alle, der har med skolen at gøre, bl.a. ved udstillinger og præsentationer for forældre.

Indholdsområder for visuel kommunikation i indskolingen

- anvende billedet som et personligt meddelelsesmiddel
- anvende visuelle udtryk i fælles projekter
- anvende billeder fra forskellige medier fx tegneserier, plakater, postkort og kunstens billeder.
- præsentere egne billeder først og fremmest for klassen, forældre eller ved arrangementer og udstillinger på skolen
- bidrage med billeder bl.a. til fællesemner, projekter og billedudstillinger

2. B Melletrinnet

Billedfremstilling på mellemtrinnet

Udgangspunktet for undervisningen er de erfaringer og den viden, som eleverne har tilegnet sig gennem billedskabende arbejde på det foregående trin samt de indtryk, som de får ved at beskæftige sig med forskellige medier i og uden for skolen.

Billedarbejdet tematiseres ud fra væsentlige emner, der yderligere kan perspektiveres og udvikles til længere forløb, fx "Min familie" - med undertemaer som fællesskab, generationer og slægt.

Gennem hele forløbet lægges der vægt på, at eleverne udvikler formsproget. I arbejdsprocesserne indgår skitser, forskellige skildringsformer, teknikker og værktøjer. Eleverne kan fx eksperimentere med overflader og tekstur i forbindelse med fremstilling af en skulptur ud fra fantasi, iagttagelser eller forestillinger.

For at kvalificere elevernes billedarbejde tilknyttes der billedkunstoplevelser, fx via billedbaser og besøg på udstillinger.

Med inddragelse af forskellige udtryksformer, fx musik, lyd, billeder og tekst kan eleverne erfare, hvordan billedets indhold kan påvirkes i mange forskellige retninger.

Den visuelle kulturs mangfoldige billedformer, fx tidens medieformer, inddrages i elevernes eget billedarbejde, fx i form af computergrafik.

Indholdsområder for billedfremstilling på mellemtrinnet

- fremstille skitser og billeder på baggrund af ideer, følelser, holdninger og ved direkte iagttagelser
- anvende elementær indsigt i brug af teknikker, metoder og materialer i tegning, maleri, collage, grafikformer, foto og skærbaserede billeder
- anvende tegneteknikker til at udtrykke lys, skygge, bevægelse og dybde i billeder
- anvende skulpturelle materialer, hvor der arbejdes med modellering, sammenføjning og udhugning
- anvende computerens billedskabende muligheder i male- og billedbehandlingsprogrammer
- anvende digitalkamera og scanner i forbindelse med billedarbejder, bl.a. som forlæg, illustration og dokumentation
- anvende farvens virkemidler til at skabe kontrast, dybde og stemning i billeder
- hente inspiration i billedkunsten, i egen kultur og andre kulturer, bl.a. på udstillinger, i film, billedbaser og i forskellige miljøer
- fremstille billeder i et samarbejde med andre

Billedkundskab på mellemtrinnet

Det drejer sig i høj grad om, at eleverne møder forskellige stilarter og udtryksformer inden for billedkunst. Dette foregår i samtaler om elevernes egne og andres billeder. På den måde udvikles elevernes viden om billeders fremstilling og indhold.

Billedsprogets terminologi præsenteres, efterhånden som billedsamtalen bliver mere krævende og kompleks. På den måde bliver eleverne i stand til at kunne beskrive, forklare, fortolke og diskutere billeders indhold, form og udtryk.

Eleverne udfordres til at eksperimentere med forskellige perioders stiltræk, formsprog og teknikker i deres eget billedarbejde.

Indholdsområder for billedkundskab på mellemtrinnet

- anvende faglige begreber i samtaler om billeders indhold og form
- undersøge, analysere, kategorisere og vurdere egne og andres billedsproglige udtryk
- genkende enkle stilarter og udtryksformer fra forskellige historiske perioder
- anvende billederfaringer fra museer, udstillinger og offentlige rum i eget billedarbejde
- skelne mellem forskellige kulturers billeder

Visuel kommunikation på mellemtrinnet

Gennem forskellige formidlingsopgaver bruger eleverne bevidst billedet som et personligt sprog. Der lægges vægt på, at de gennem varierede billedformer og medier formidler iagttagelser, informationer, tanker, forestillinger og holdninger til andre.

Det er derfor centralt, at elevernes billedsproglige arbejde indgår i forskellige formidlingsmæssige sammenhænge i og uden for skolen, fx ved at etablere et fast udstillingssted på skole og ved fx at samarbejde med andre institutioner.

Indholdsområder for visuel kommunikation på mellemtrinnet

- anvende billedet som et personligt kommunikations- og meddelelsesmiddel
- udtrykke sig i forskellige plane og rumlige billedformer, fx maleri, tableauer, collager, skulpturer og brug af computergrafik/digitale billeder
- deltage i kulturelle billedarrangementer på skolen

2. C Overbygningen - linjefag

Billedfremstilling i overbygningen

Der tages udgangspunkt i elevernes personlige billedfascinationer. Eleverne vil derudover blive udfordret med billedformer, de ikke kender til og måske endda ikke umiddelbart bryder sig om.

Elevernes evne til abstrakt tænkning giver forøgede muligheder for at arbejde med skildringsformer med vægten lagt på fx iagttagelse, komposition, farveholdning, proportioner, organisk og geometrisk form.

Plane billeder i overbygningen

Undervisningen kan omfatte billedsprogets formsprog og stile mod en stadig mere nuanceret forståelse og praksis. Der kan fx i tegning arbejdes med forskellige muligheder for skabelse af rum. I maleri og computergrafik kan farvelæren udvides med farvers relationer til hinanden, fx harmonier, disharmonier, komplementær-, kvantitets- og kvalitetskontrast og farvesymbolik. Komposition i forskellige collageformer kan udvide elevernes billedbegreb og kan give anledning til diskussion af æstetiske og udtryksmæssige kvaliteter.

Eleverne vil komme til at arbejde med:

- at udtrykke iagttagelser, betydninger, fantasier, følelser og holdninger i billeder, fx fra hverdagen, eget indre liv, socialrealisme, utopier
- at arbejde hensigtsmæssigt med et udvalg af billedformer og egne billedfascinationer i billeder, fx dagligdagens og mediernes billedformer, fx pressebilleder, reklamer, plakاتبilleder og filmklip
- at vælge metoder, teknikker og materialer i relation til billedets indhold og udtryk
- at eksperimentere med billedudtrykket mht. form, farve, komposition, mønstre, symboler og materialer i fremstillingsprocessen
- at inddrage kulturelle udtryksformer, fx masker, buste, og reklamens portrætter.

I billedarbejdet kan der inddrages nogle af historiens og samtidens visuelle kulturer, fx religiøse masker, barokkens portrætter, karikaturer, parafraser eller computergenererede billeder.

Rumlige billeder i overbygningen

Eleverne kan arbejde videre med rumlige billeder og udvide det med forskellige skulpturformer og installationer. Der kan fx arbejdes med forløb om arkitektur, hvor eleverne får forudsætninger for at forholde sig til, at fx nye fysiske omgivelser i lokalsamfundet planlægges og bygges.

Elektroniske billeder i overbygningen

Med billedmedierne video og computer er der skabt nye formsprog, der appellerer til eleverne. De kan arbejde med at integrere billede, tekst og lyd i et interaktivt samspil eller udføre små selvstændige videoproduktioner. Alle former for faste- og levende billeder kan indgå i undervisningen.

Billedfremstilling i overbygningen

- arbejde selvstændigt med billedformer og egne billedfascinationer
- udtrykke iagttagelser, betydninger, fantasier, følelser og holdninger i billeder
- vælge hensigtsmæssigt mellem forskellige metoder, teknikker og materialer under fremstillingen af plane, rumlige og elektroniske billeder
- eksperimentere med billedudtryk og blandingsformer
- inddrage forskellige kulturers billedformer i billedarbejde, arbejde med former og komposition i billedfladen, herunder størrelse, placering og kontrast, eksperimentere med streg, flade, form, tekstur, valør, komposition, rum, rytme, spænding og bevægelse
- anvende kunst, arkitektur og design bl.a. ved udformning af enkle modeller

Billedkundskab i overbygningen

Eleverne iagttager, beskriver, tolker og vurderer billeders indhold, fx ud fra kunstmalerier, mediebilleder, design, arkitektur, billeder fra sagn og legender samt sammenstillinger af forskellige billedtyper.

Eleverne analyserer, reflekterer over og bruger forskellige billedgenrer og kategorier, fx i covers, religiøse billeder, reklame og kunst.

Indholdsområder for billedkundskab i overbygningen

- iagttage, beskrive, tolke og vurdere billeders indhold
- afkode tegn og symbolers betydning i billeder
- analysere, reflektere over og bruge forskellige billedgenrer og kategorier

Visuel kommunikation i overbygningen

Eleverne deltager med visuelle udtryk i eller uden for skolen i fx udstillinger, udsmykninger, installationer, teaterformer, hjemmesider, plakater, kataloger eller multimediepræsentationer.

Kunstens og kulturens billedformer anvendes i forskellige sammenhænge og kommunikationssituationer, fx med forskellige ophængnings- og udstillingsprincipper i udstillingsrum, i hverdagens og i offentlige rum.

Indholdsområder for visuel kommunikation i overbygningen

- deltage med plan, rumlige og elektroniske udtryk i projekter i eller uden for skolen fx på lilleskolefestivalen og i rejseprojekter.
- anvende kunstens og kulturens billedsprog som et personligt meddelelses- og udtryksmiddel.

3. Fagets overordnede arbejdsmetoder

3. A Billedsamtales

Der er forskellige typer billedsamtaler, og i det følgende vil vi gennemgå nogle af dem. Overordnet set arbejder vi med to forskellige typer:

- Om elevernes egne billeder
- Om kunstens og kulturens billeder

Billedsamtales er helt central for faget, fordi det er herigennem, oplevelsen gøres bevidst og fokuseret og dermed bliver til erkendelse og udvikling.

Om egne og kammeraternes billeder:

Imens eleverne arbejder med deres billeder, foregår der en indre dialog mellem billede og billedmager. Eleverne har også under arbejdet korte samtaler med hinanden eller med læreren om forskellige forhold ved billedet. Med jævne mellemrum er det vigtigt at hænge billederne op og lave en fællessamtale. På den måde får børnene lejlighed til at se resultatet af deres arbejde som en helhed. Derudover giver den afsluttende billedsamtales også mulighed for at se, beskrive, tage stilling til og udveksle erfaringer og synspunkter om hinandens billeder. Det kræver, at læreren har etableret nogle helt klare og trygge rammer omkring sådan en samtale. Det er vigtigt at tage udgangspunkt i det, som er lykkedes for den enkelte elev.

Man kan tage fat på billedsamtales med følgende spørgsmål:

Hvad kan man se på billedet?

Hvad handler billedet om? Hvad for en historie bliver fortalt?

Hvilke billedsproglige virkemidler er der brugt?

Hvor er historien fortalt særligt omfattende, spændende eller klart?

Hvis man går på sporjagt i billederne på denne måde, vil man opdage, at der næsten aldrig er et billede, der indeholder alle gode egenskaber, men at mange forskellige billeder vil blive fremhævet for det ene eller det andet. Børnene oplever, at der virkelig er nogen, der interesserer sig for deres billede og giver sig tid til at se på det og høre, hvad de selv har at sige om det. På den måde bevarer de lysten og energien til at udvikle og arbejde videre med deres billedsprog

Om kunstens billeder:

Billedsamtales foregår også, når eleverne præsenteres for kunstens og kulturens billeder, enten i form af reproduktioner eller ved museumsbesøg, hvor der er muligt at se det originale værk. En god måde at få sat billedsamtales i gang på alle trin er ved at lege en slags *Kimsleg* med et billede. Eleverne får lov at se på billedet i 30 sekunder og skal derefter fortælle alt, hvad de så. Det er en kort tids intens iagttagelse, som over øjet i at bemærke det væsentlige i et billede. Efterfulgt af en samtale kan legen både åbne op for forståelse af visuelle effekter, refleksion over egen iagttagelsesevne samt åbne op for en dybere og interessant billedsamtales. Man afslutter med, at de ser billedet igen.

Billedsamtales kan også tage udgangspunkt i, at man ser grundigt på billedet, og derefter helt konkret beskriver alle detaljer. Derefter kan samtale føres videre med spørgsmål som:

Hvilket humør er personerne i på billedet?

Er de uvenner eller gode venner?

Hvad har de lige talt om?

Hvad drømmer de om?

Denne metode styrker fantasien og fortællerglæden. Samtidig lærer det dem noget om kunst, fordi billeder gemmer på fortællinger, som eleverne kan få fat på, hvis de lever sig ind i det.

En anden metode går ud på, at eleverne sidder med lukkede øjne. Imens sætter læreren et billede op. Elverne åbner øjnene, og der er et øjeblik stilhed. Derefter skal de fortælle, hvordan de får det indeni, når de ser på billedet. Billedsamtales bidrager til, at eleverne kan forholde sig aktivt og personligt til billeder. Gennem mange billedsamtaler udvikles en billedterminologi. Billedsamtales medfører, at eleverne får nye erkendelser om forhold, indhold og fremstillingsmåder, som de kan bruge til deres egne billedfremstillinger. Det giver også lyst til at gå i kødet på andre kunstværker.

3. B Fagets skildringsformer

Inden for fagets metoder er der tre overordnede tilgange eller skildringsformer, man går ud fra. Det drejer sig om iagttagelse, forestilling og fantasi.

Iagttagelse rummer og udvikler evnen til ved undersøgelse af den konkrete virkelighed at observere og reflektere over denne.

Forestillingstilgangen tager udgangspunkt i den virkelighed, vi kan huske. Det handler om at danne erindringer.

Fantasi er den tilgang, hvor vi bruger og udvikler evnen til at tænke ud over virkeligheden, dvs. drømme, ideer og følelser sættes i spil. Disse tre tilgange åbner hver især op for forskellige faglige og dannelsesmæssige kvaliteter.

3. C Fagets virksomhedsformer

I billedkunst arbejder vi med at finde udtryk for erfaringer, der bygger på sansning, følelse, forestilling, fantasi, og iagttagelse. Det særlige erkendelsespotentiale i den billedskabende arbejdsproces kan sammenfattes til fem dele bestående i **oplevelse, udtryk, håndværk, analyse og kommunikation**.

Oplevelser handler fx om at skærpe sanserne i én retning. Det kan være i iagttagelsen af træers form, struktur og farver. Eller i forestillingssamtalen omkring maleriet "Udslidt" af H.A. Brændekilde, hvor eleverne bliver følelsesmæssigt engageret og **oplever** udtrykkets kraft i det plane realistiske maleri.

Udtrykket handler fx om, at eleverne tilegner sig en ny teknik, som muliggør, at de kan kommunikere deres ide, tanke, følelse mm.

Håndværket handler bl.a. om at tilegne sig en praktisk færdighed, som kan styrke udtrykket fx at lægge skygger.

Analysen er tæt forbundet til skærpelsen af oplevelsen. Det handler fx om, at eleverne bliver i stand til at beskrive stemningen i "Udslidt" af H.A. Brændekilde.

Kommunikationen i faget handler bl.a. om, at eleverne deltager i forårsudstillingen på skolen. Fokus er på, at vi har noget på hjertet, og det vil vi gerne formidle til resten af skolen, forældre og andre mennesker.

De fem virksomhedsformer er en del af en større sammenhæng og er alle væsentlige. Der vil dog være forskel på, hvor vægten lægges afhængig af den givne billedproces. De indgår i et gensidigt dynamisk forhold. I dele af billedprocessen vil de også være i fokus hver for sig.

3. D Tematisk billedarbejde

Tematisk billedarbejde er en grundlæggende arbejdsform, der på alle trin fungerer som en væsentlig del af undervisningen. Det er en arbejdsform, hvor eleverne undersøger, beskriver, reflekterer og handler bl.a. vha. billedsproglige udtryk.

Billedarbejde tager udgangspunkt i centrale og væsentlige emner, der yderligere kan tematiseres og udvikle sig til længere forløb. Forskellen på et emne og et tema består i, at et emne er overordnet og derfor kan rumme mange forskellige vinkler. Alle disse vinkler er temaer. Ved at inddrage temaer kan eleverne forholde sig følelses- og holdningsmæssigt til det overordnede emne.

Centralt i sådanne forløb er det, at der fokuseres på elevernes:

- associationer i forhold til emnet
- kategorisering af vinklerne på emnet
- indsamling og analyse af kulturens billeder og kunstens billeder i forhold til emnet
- forholde sig til vinklerne gennem skitsearbejde, og videre skabelse af billedligt udtryk

I forhold til valg af væsentlige emner er det af afgørende betydning, at både emner og temaer spiller ind i forhold til elevernes virkelighed. Emner og temaer skal vælges, så de ikke blot rammer interesser, men også udvider og udvikler interesser og forståelse. Derfor må elevernes kognitive og emotionelle udvikling medtænkes i emnevalg og særligt i tematiseringsprocessen.

Det er også meget væsentligt at veksle mellem længerevarende forløb af krævende karakter og kortere forløb, hvor det især gælder afprøvning af eksperimenterende tilgange, individuelle interesser, spontane opgaver med begrænset tid og teknikker. Faget må ikke gå hen og blive så planlagt og stift, at der ikke er mulighed for afveksling af forskellig karakter. Byder der sig fx en interessant udstilling, så der det bare at gribe muligheden.

4. Væsentlige emner

Hvad er væsentligt for hvem?

Som nævnt er omdrejningspunktet for emnevalg og tematisering at gribe og begribe eleverne. Derfor må fokus i høj grad være på at forstå elevernes virkelighed. **Hvad er det, som er på spil?**

Dette vil altid ændre og udvikle sig ligesom tiden og samfundet gør det. Vi uddyber i det følgende nogle perspektiver i forhold til eleverne og billedkunst på de tre trin.

Indskolingen

Børn i 5-8 års alderen forstår ud fra de handlinger, der kan udføres konkret. De benytter sig af sanser. De bruger billedsproget til at udtrykke og fastholde oplevelser og følelser med. De bruger det endvidere til at skaffe sig viden om omverdenen med. I denne aldersgruppe er det vigtigt at begynde billedforløbene ud fra elevernes umiddelbare erfaringer. Fx familie, venskaber interesser, konflikter og oplevelser af fantasipræget karakter.

Vi tager derfor udgangspunkt i følgende:

- hvad er de optaget af
- hvad er de interesseret i
- hvad vil de gerne tilegne sig viden om
- hvad rammer dem følelsesmæssigt

Det er væsentligt at lave forudsætningsamtaler for et længerevarende forløb. Dvs. at tale med eleverne om, hvad de ved om emnet/temaet. På den måde får man en masse informationer om deres viden, engagement og interesser. Temaet er afsluttet, når energien er opbrugt.

Når forløb går rigtig godt er eleverne i samme tilstand, som når de leger, de glemmer tid og sted og endda sig selv.

Mellemtrinnet

Når børnene kommer på mellemtrinnet, bevæger de sig ind i en aldersmæssig periode, hvor de kommer til at stille større og større krav om lighed i deres egne billeder. Det er en periode med stor forandring i opfattelsen af egne evner, og der er stor fare for at billedskabelsesprocessen helt opgives. Dette er der især fare for sidst på trinnet.

Det er derfor vigtigt at finde temaer, der kan fange deres interesse således, at motivationen for arbejdet ikke slukkes. De skal føle sig udfordrede i billedarbejdet, så det åbner dem for nye oplevelser og erkendelser.

Kunsten er her at finde passende udfordringer således, at de ikke føler, at det er for svært og uoverkommeligt, og derfor lukker af for at arbejde videre.

Hos eleverne på dette trin spirer en selv- og omverdenserkendelse, som rummer stof til mange tematiseringer. Væsentlige emner og temaer for børnene på dette trin vil i høj grad tage udgangspunkt i dem selv, deres egne og fælles oplevelser samt deres interesseområder.

Det skulpturelle arbejde har, med sin håndgribelige facon, en så ligetil tilgang for børnenes arbejde med at begribe og sanser verden, at det naturligt falder i god jord hos børnene på dette trin. De er ligeledes interesseret i forestillingsverdenen og brugen af deres fantasi i billedarbejdet. De bruger også stadig fortællingen i deres billeder (især i 4. klasse). Begge dele vil dog aftage eller ændre form mere og mere i løbet af 5. og især 6. klasse. Da elevernes erkendelse omkring sig selv og deres omverden ændres og udvikles gradvist må emnevalg og tematisering også gradvist udvikle sig.

Overbygningen

De ældste elever er i kraft af deres udviklingsmæssige trin meget følsomme og usikre og har mange erfaringer. De er optaget af sig selv i forhold til andre og i forhold til at passe ind eller skille sig ud. De evner i højere grad abstraktion og stiller store krav til deres billedsproglige kunnen. Derudover er de meget optaget af lighedskriteriet og af pænhed. De er samtidig både kritiske og fascinerede af det, som er anderledes. De har ofte svært ved at forholde sig til at bruge fantasien og den intuitive metode. Væsentlige emner og temaer i overbygningen skal i høj grad balancere mellem en fokusering på elevernes egen identitetsudvikling og deres møde med omverdenen. De er optaget af konflikter i den ydre verden, men samtidig har de et stort behov for

at mærke sig selv. Derfor er det bl.a. centralt at arbejde med eksistentielle emner fx som **død og liv, fællesskab og isolation, mening og meningsløshed** mm. I det billedskabende arbejde er det også væsentligt, at der er balance mellem elevernes egne billedskabende processer og det at møde og forholde sig til kulturens og kunstens billeder. Der skal altså være sammenhæng mellem det at se på andres billedlige udtryk og så det at skabe egne.

5. Udvikling af faget i skolens kultur

Vi har følgende visioner og ideer for fagets udvikling. Nogle af disse er allerede i gang, men vi ønsker at fortsætte med fokuseret at arbejde med at udvikle disse områder.

- Udstillinger flere gange om året
- Deltagelse i projekter med andre skoler
- Fælles emne på tværs af årgange
- Billedkunst som en del af rejserne på Lilleskolen.

Vi har en udstilling om året, men vi ønsker at lave flere udstillinger bl.a. i forbindelse med årets andre arrangementer: Desuden vil vi arbejde på at skabe en kultur, hvor elevernes billeder også udstilles i løbet af året på glasgangene, og det kunne evt. blive en del af morgensamlingerne.

Derudover har en ide om at arbejde med et fælles emne på tværs af hele skolen. Det kunne evt. foregå som en integreret del af årsplanerne. Billedkunstlærerne kunne komme med et oplæg, som hver klasse tematiserede og arbejdede med i en given periode og afslutningsvis blev det til en samlet udstilling.

Billedkunst er allerede i nogle situationer en del af rejserne, men vi ønsker at udbygge denne del. Vi ser en stor kvalitet i, at man under rejserne inddrager og undersøger de forskellige kulturers visuelle udtryk fx kunstens og massekulturens udtryk. Vi ønsker særligt, at billedkunstlæreren i årsplanen planlægger et billedarbejde, der tager udgangspunkt i billedsprogligt kvalitative områder inden for det givne rejsemål. Vi mener også, at det er af stor kvalitet at besøge kunstmuseer på rejserne og ønsker også at samarbejde omkring denne del. Disse områder vil vi arbejde videre på at udvikle i det kommende skoleår.